

JORD- OCH SKOGSBRUKSUTSKOTTETS BETÄNKANDE 13/2013 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av skogslagen och 48 a kap. 3 § i strafflagen

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 4 september 2013 regeringens proposition med förslag till lagar om ändring av skogslagen och 48 a kap. 3 § i strafflagen (RP 75/2013 rd) till jord- och skogsbruksutskottet för beredning.

Utlåtanden

I enlighet med riksdagens beslut har ekonomikutskottet, miljöutskottet och grundlagsutskottet lämnat utlåtande (EkUU 25/2013 rd, MiUU 28/2013 rd, GrUU 36/2013 rd) om ärendet. Utlåtandena återges efter betänkandet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- avdelningschef Juha Ojala, äldre regeringssekreterare Maija Kaukonen och överinspektör Matti Mäkelä, jord- och skogsbruksministeriet
- strategidirektör Sixten Sunabacka, arbets- och näringsministeriet
- konsultativ tjänsteman Maarit Loiskekoski, miljöministeriet
- metsätalouden suunnittelupäällikkö Lauri Karvonen, Forststyrelsen
- direktör Ari Eini, Finlands skogscentral
- forskningschef Taneli Kolström, Skogsforskningsinstitutet
- skogsekonom Matleena Kniivilä, Pellervo ekonomisk forskning PTT

- direktör, enheten för skogsvård och bioenergi, FtM Olli Äijälä, Skogsbrukets utvecklingscentral Tapio
- skogsexpert Panu Kunttu, WWF Finland
- styrelseledamot Lasse Vertanen, Trä- och specialbranschernas förbund
- förhandlingschef Erkki Eteläaho, METO – Skogsbranschens Experter rf
- verksamhetsledare Juha Rautakoski, Skogsägarförbund Norra Finland rf
- utvecklingschef Stefan Borgman, Södra Skogsreviret rf
- verksamhetsledare Kari Kuusniemi, Päijänteen metsänhoitoyhdistys
- expert Anssi Kainulainen, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
- skyddsexpert Risto Mustonen, Finlands naturskyddsförbund rf
- skogsdirektör Tomi Salo, Skogsindustrin rf
- skogsexpert Ville Manner, Koneyrittäjien liitto ry
- professor Eljas Pohtila.

Dessutom har skriftligt yttrande lämnats av

- justitieministeriet
- Landsbygdsverket MAVI
- Finlands miljöcentral
- Finlands viltcentral
- Sametinget
- Finansbranschens Centralförbund rf
- Sahayrittäjät ry
- Finlands sågar rf.

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslås det att skogslagen och strafflagen ändras. Förslaget innebär betydande ändringar av skogslagens innehåll i syfte att främja skogsbrukets och den träförbrukande industrins verksamhetsförutsättningar, förbättra markägarnas egendomsskydd, trygga skogarnas biologiska mångfald och effektivisera tillsynen över att skogslagen följs. Vidare föreslås det att bestämmelserna om drivning preciseras till följd av förändringarna i skogsbranschens och markägarnas omvärld och i samhället. Syftet är att då beakta villkoren för odling av skog med varierande ålderstruktur.

Genom propositionen preciseras bestämmelserna om lagens tillämpningsområde och om förnyelseavverkning och beståndsvårdande avverkning, skyldigheterna efter det att förnyelseskyldighet uppkommit, definitionen av plantbeståndet och ändras tiden för att ge in anmälan om användning av skog. Vidare föreslås det preciseringar av bestämmelserna om vilket utföransvar avverkaren och den som planerar stämplingsplaner har. I anknytning till frågan om avverkarens ansvar föreslås det också att markägarna blir skyldiga att informera om särskilt viktiga livsmiljöer som de känner till och som eventuellt finns inom behandlingsområdet för en avverkning. Också regionenheterna vid Finlands skogscentral ska enligt förslaget ha skyldighet att informera om sådana och andra viktiga

områden. Vissa nya särskilt viktiga livsmiljöer enligt skogslagen tillkommer plus en bestämmelse om avgiftsfrihet i fråga om förhandsbesked om dessa. Vidare föreslås det preciseringar som gäller dessa livsmiljöer och deras särdrag. Från författningar på lägre nivå till lagnivå ska enligt förslaget flyttas bestämmelserna om behandling av dessa livsmiljöer och om gränsen för ringa ekonomiskt bortfall när det gäller att eventuellt få undantagslov som gäller livsmiljöerna. Ur lagen ska enligt förslaget utgå ålders- och grovlefskriterierna vid förnyelseavverkning, kraven på en avverknings- och förnyelseplan vid åtgärder inom skyddsskogsområden, förfarandet med anmälan om anläggande av plantbestånd, syneförfarandet och förfarandet med säkerhet för att garantera återväxt. Till följd av dessa ändringsförslag föreslås också mindre tekniska och språkliga ändringar i skogslagen. Kravet på tillräknelighet för skogsförseelse ska enligt förslaget ändras så att det krävs grov oaktksamhet i stället för oaktksamhet, och bestämmelsen om skogsförseelse ändras också bland annat genom tillägg av en straffbestämmelse som gäller ansvaret för den som utarbetat en stämplingsplan. I strafflagen föreslås justeringar till följd av de föreslagna ändringarna i skogslagen.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft så snart som möjligt

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmän motivering

Allmänt

Totalt 23 miljoner hektar av Finlands yta är täckt av skog (76 procent), vilket utgör cirka 11 procent av den totala skogsarealen i Europa (210 miljoner hektar). Det finns över 700 000 skogsägare i Finland.

Skogsindustri sysselsätter direkt ca 50 000 finländare inom cellulosa-, pappers- och träva-

ruindustri och tiotusentals inom andra branscher inom skogsindustri. Finlands skogsindustri producerar ca 18 procent av arbetstillfällena inom Finlands industri. Skogsindustri är en central näring i många landskap. År 2012 utgjorde värdet på skogsindustri omkring 20 procent av Finlands totala export. I ett nationalekonomiskt perspektiv och för att trygga landets exportinkomster är det nödvändigt att främja ett hållbart skogsbruk och säkra den framtida virkesproduktionen.

Utskottet konstaterar att Finland särskilt utifrån sin starka kompetens i fråga om skogsbruk och träbiomassa har goda möjligheter att främja en hållbar utveckling, möta globala utmaningar och samtidigt genom skogsbaserad bioekonomi skapa ny välfärd. Finland har också långsiktigt byggt upp kompetens som behövs för att använda naturresurserna, särskilt skog. Skogsbranschen är emellertid inne i en betydande förändringsperiod. Utsikterna för den finländska massaindustrin (cellulosa) är för närvarande goda. Däremot befinner sig pappersindustrin i svårigheter. Det traditionella sambandet mellan massa- och pappersindustrin håller på att upplösas då cellulosa också används för många andra syften än papperstillverkning som en del av bioekonomin. Bioekonomin väntas i framtiden vila på tillgången på biomassa till ett konkurrenskraftigt pris. Den nuvarande potentialen för att utnyttja biomassa räcker inte för att nå målen i bl.a. EU:s strategi för en bioekonomi. Skogsbiomassornas framtida roll kommer också att betonas av att produktionen av agrobiomassor minskar produktionen av livsmedel.

Med hänvisning till det som sagts ovan betonar utskottet betydelsen av och acceptansen för en ekonomisk exploatering av skogarna och för skogsbaserade näringar som ett led i den hållbara utvecklingen och av mångsidig och hållbar skötsel och användning av skogarna som grund för en ökad levnadsstandard. Samtidigt vill utskottet betona acceptansen för en ekonomisk exploatering av skogarna som ett led i den hållbara utvecklingen på nationell, regional och global nivå. Förnybara och skogar som sköts och nyttjas på ett hållbart sätt erbjuder en stadig grund för en bioekonomi där de immateriella och materiella nyttigheterna ökar välståndet och arbetstillfällena och skapar ekonomisk tillväxt.

Det framgår av motiveringen att den finska skogsindustrins användning av gagnvirke har minskat på 2000-talet, och för närvarande blir ungefär en fjärdedel av det uthålliga avverkningsuttaget i skogarna outnyttjat. Den största uthålliga planerade avverkningsmängden uppskattas till cirka 69,2 miljoner kubikmeter 2009-2018, medan det enligt Skogsforskningsinstitu-

tets statistik togs till vara i medeltal 51,6 miljoner kubikmeter gagnvirke per år under 2007-2011. Samtidigt som skogsindustrins användning av gagnvirke har minskat på 2000-talet, har dessutom den årliga skogstillväxten ökat från cirka 99,5 miljoner kubikmeter till 104 miljoner kubikmeter. Klimatförändringen antas öka tillväxten av stamved i de finska skogarna ytterligare redan under de följande tio åren. Det framgår också av motiveringen att avverkningsuttaget på totalt cirka 600 000 hektar utfördes år 2011. Förnyelseavverkning utfördes på cirka 127 000 hektar och beståndsvårdande avverkning på cirka 457 000 hektar. På mark som används för virkesproduktion finns cirka 2,5 miljoner hektar förnyelsemogen skog, varav cirka 700 000 hektar är sådan mark där avverkningsbehovet brådskar i virkesproduktionshänseende. Utskottet anser det vara nödvändigt att effektivera uttaget av gagnvirke med tanke på samhällsekonomin.

Utskottet betonar att förnyelseskyldigheten utgör grunden för tryggheten av ett hållbart skogsbruk och för den framtida tillgången på gagnvirke. Enligt motiveringen har uppföljningsresultaten visat att plantbeståndens tillstånd har försämrats under de senaste åren. När andelen välsköta plantbestånd minskar ökar samtidigt andelen nöjaktiga och försvarliga. Däremot har det inte inträffat någon betydande förändring i andelen underproduktiva plantbestånd. Utskottet understryker kraftfullt att plantbeståndens tillstånd måste förbättras.

Det konstateras i motiveringen att det ekologiska tillståndet i skogarna har förbättrats under de senaste 20 åren. För att trygga skogarnas mångfald har naturvårdsåtgärder vidtagits i ekonomiskogar och skogarnas skyddsareal har tredubblats under de senaste 35 åren. I Finland finns sammanlagt 4,8 miljoner hektar områden som är skyddade och används för skogsbruk i begränsad utsträckning. Härav klassas 3,0 miljoner hektar som skog. Tack vare den ökade skyddsarealen och skogsbehandlingen har hotutvecklingen för vissa skogslevande arter avtagit eller stannat upp. Enligt motiveringen har mängden död ved, som är viktig för många organismer, håller enligt undersökningar på att öka till

följd av de naturvårdsträd som lämnas kvar i skogarna och den senaste tidens stormskador. Som helhet har försämringen av skogarnas mångfald ändå inte kunnat stoppas, så åtgärder behövs även i fortsättningen.

Utskottet noterar att trädbeståndets ökade tillväxt och den minskade virkesanvändningen under de senaste åren trots det genererar nytta ur ett klimatpolitiskt perspektiv. Eftersom det används klart mindre virkestillgångar än den årliga tillväxten i skogarna, fungerar skogarna som kolsänkor genom att de binder kol i trädbeståndet och marken. Det är därför även av klimatpolitiska skäl viktigt att trygga skogarnas framtida tillväxt.

Utskottet konstaterar att skogslagen (1093/1996), naturvårdslagen (1096/1996) och frivilliga mekanismer (METS-programmet) bildar en helhet som ska garantera att det ekologiska tillståndet i Finlands skogar bevaras. Utskottet betonar trots det att ett av syftena med skogslagen uttryckligen är att se till att ekonomiskogarna sköts hållbart.

Utskottet vill också lyfta fram att skogsägarnas mål enligt motiveringen till propositionen blivit mångsidigare och att ett ökat behov av mångsidigare skogsbehandlingsmetoder därför har vuxit fram under de senaste åren. Detta behov har ökat, trots att 2000-talets skogspolitik och de ändringar som företagits i skogslagstiftningen har främjar skogarnas mångbruk. Enkäter som riktats till skogsägarna har visat att en betydande andel av skogsägarna upplever att de nuvarande bestämmelserna begränsar skogarnas mångbruk eller en ekonomiskt motiverad skogsbehandling alltför mycket.

Syftet med skogslagen, som trädde i kraft den 1 januari 1997, är att främja en i ekonomiskt, ekologiskt och socialt hänseende hållbar skötsel och användning av skogarna så att skogarna ut hålligt ger en god avkastning samtidigt som deras biologiska mångfald bevaras. Det föreslås i propositionen att skogslagen ska revideras på det sätt som sägs i regeringsprogrammet som en del av totalreformen av skogslagstiftningen. Enligt regeringsprogrammet ska den ekonomiska verksamhetsgrunden för skogsbruket och skogs-

industrin ses över genom en totalreform av skogslagstiftningen, där såväl den biologiska mångfalden och mångbruket av naturen som de samhällsekonomiska intressena och virkesanvändarnas och skogsägarnas intressen tryggas. Dessutom ska skogsbruket och föryngringen av skogen ske på ett hållbart och mer mångsidigt sätt främjas och när det gäller att åstadkomma ett utvecklingsdugligt plantbestånd betonas betydelsen av tidsfrister och första gallring.

Huvudsyftet med den nu föreslagna lagen är att ändra skogslagens innehåll och därmed främja skogsbrukets och den träförbrukande industrins verksamhetsförutsättningar, förbättra markägarnas egendomsskydd, trygga skogarnas biologiska mångfald och effektivisera tillsynen över att skogslagen följs. Genom den föreslagna skogslagen ökar skogsägarnas valfrihet och ansvar för skogsvården, vilket betingas av skogsägarnas ändrade mål och av samhällsförändringarna. Det har enligt propositionen ansetts att man genom att erbjuda ett större urval av former för skogsvård och skogsanvändning kan samordna skogsägarnas mera mångskiftande mål bättre än för närvarande. När skogsvårdens möjligheter bättre svarar mot skogsägarnas behov, förväntas också en aktiv användning av skogarna öka.

Ett av de centrala målen för revideringen av skogslagen är att trygga biologisk mångfald på ett effektivare sätt än nu. De föreslagna ändringarna avses inverka positivt på den biologiska mångfalden på stora arealer. När omvärlden förändras krävs ändringar i lagstiftningen för att uppnå det gamla målet. Det är alltså även i fortsättningen skogslagens syfte att trygga både välfärd som grundar sig på en hållbar användning av skogarna och skogarnas biologiska mångfald. Det är enligt utskottet nödvändigt att aktörerna iakttar sina samhälleliga skyldigheter vid avverkning och skogsvård. Aktörerna inom skogshushållningen måste vid sidan av sitt ekonomiska ansvar och det ansvar den ekologiska hållbarheten kräver inom såväl drivning som skogsvård också bära sitt ansvar för social hållbarhet genom att iaktta bl.a. arbetsmarknadsavtalen.

Utskottet konstaterar att ett brett spektrum av intressenter, såväl professionella inom skogsbranschen som företrädare för allmänheten, har deltagit i beredningen av den aktuella propositionen. Lagförslagen har beretts i flera brett baserade arbetsgrupper där forskarinsatserna har varit betydande. Det är enligt utskottet väsentligt att revideringen bildar en helhet där de olika formerna för skogsanvändning kan sammanjämkas bättre än för närvarande.

Det är också viktigt att skogslagen fortsättningsvis utgör ett tydligt ramverk med avseende på samhällliga mål och hållbarhet. Den ska även ange minimikraven för skötselåtgärder och drivning. Utskottet betonar samtidigt att ansvaret för att genomföra skötseln av skogsegendomen vilar framför allt vilar på skogsägaren. I samband med revideringen av skogslagen måste också anvisningarna om skogsvård revideras så att de blir mångsidigare och mera i tidens anda.

Särskilda frågor

Beståndsvårdande avverkning

Utskottet konstaterar att beståndsvårdande avverkning enligt definitionen i 5 § 1 mom. i den gällande skogslagen ska utföras på ett sätt som främjar det bestånd som kvarstår på området. Avverkningen ska utföras så att ett utvecklingsdugligt och tillräckligt trädbestånd kvarstår på avverkningsområdet. Förslaget i propositionen medger större flexibilitet vid beståndsvårdande avverkning för att skogsbehandlingsmetoderna ska bli mera mångsidiga. På så sätt jämföras olika behandlingsalternativ, såsom luckhuggning samt avverkning genom plockhuggning vid odling av skog med varierande åldersstruktur, med beståndsvårdande avverkning enligt rådande praxis. Den egentliga definitionen av beståndsvårdande avverkning ingår i 2 a § i förslaget till ändring av skogslagen och anges som drivning som utförs på ett sätt som främjar det bestånd som kvarstår på området eller utöver detta också uppkomsten av nytt plantmaterial.

I det föreslagna 5 § 1 mom. föreskrivs närmare om hur beståndsvårdande avverkning ska genomföras i praktiken. Enligt bestämmelsen ska

beståndsvårdande avverkning utföras så att det efter avverkningen kvarstår ett tillräckligt, utvecklingsdugligt trädbestånd jämnt fördelat på behandlingsområdet. Det är enligt utskottet viktigt att en beståndsvårdande avverkning enligt 2 mom. medför en skyldighet att förnya skogen, om kvantiteten och kvaliteten på det kvarvarande trädbeståndet inte är tillräckliga för att vidareutveckla det beståndet. Vid bedömningen av trädbeståndet på behandlingsområdet ska beståndet på området som helhet beaktas. Utskottet noterar att avsikten är att genom förordning av statsrådet föreskriva att det inom behandlingsområdet får finnas sammanhängande områden på mindre än 0,3 hektar där det utvecklingsdugliga trädbeståndet endast är litet eller helt saknas. Denna arealgräns är av betydelse också vid bedömningen av förnyelseskyldigheten enligt 5 a §.

Förnyelseavverkning och tillhörande förnyelseskyldighet

Utskottet konstaterar att det i fråga om förnyelseavverkning (5 a §) föreslås att grovleks- och ålderskriterierna ska slopas för att förtydliga bestämmelserna och öka skogsägarnas beslutanderätt när det gäller hur deras egendom ska skötas. Det framgår också av motiveringen till propositionen att det är svårt att bestämma grovleks- och ålderskriterierna i skogsbestånd med varierande åldersstruktur, eftersom det samtidigt växer plantor, unga utvecklingsdugliga träd och förnyelse mogna träd i sådana skogsbestånd. Även om man vid odling av skog med varierande åldersstruktur försöker undvika förnyelseavverkning, kan en övergång till odling av skog med jämn åldersstruktur med hjälp av förnyelseavverkning vara motiverat av skogsvårdsskäl till exempel när rotticka förekommer eller när förnyelsen misslyckats. Syftet med de föreslagna bestämmelserna är enligt motiveringen inte att göra det svårare för skogsägarna att med hjälp av behandling övergå från skog med jämn åldersstruktur till skog med varierande åldersstruktur eller tvärtom.

Med hänvisning till ekonomiutskottets utlåtande konstaterar jord- och skogsbruksutskottet

att slopandet av ålders- och grovlekskriterierna i någon mån kan höja antalet förnyelseavverkningar och därigenom rentav höja tillgången på energived. Kraftigt ökande avverkning av ungskog kan å sin sida äventyra sågindustrins tillgång på grovt sågtimmer. Det har likaså framförts att de nya drivningsmetoderna (t.ex. höggallring) kan höja drivningskostnaderna. Det är enligt utskottet viktigt att man ger akt på vilka effekter slopandet av ålders- och grovlekskriterierna har på i synnerhet förnyelseavverkningen. Den riksskogstaxering som Skogsforskningsinstitutet genomför erbjuder goda möjligheter i detta avseende.

I likhet med ekonomiutskottet vill jord- och skogsbruksutskottet särskilt lyfta fram frågan om hur den nya regleringen kan påverka användningen av skog som säkerhet. Finansinstitutet anser att slopandet av ålders- och grovlekskriterierna kan försvaga skogsegendomens säkerhetsvärde. Följaktligen bör effekterna också i detta avseende bevakas.

Utskottet har tidigare konstaterat det klena tillståndet hos plantbestånden. För närvarande grundar sig tillsynen över att skogslagen följs när det gäller förnyelseskyldigheten huvudsakligen på tillsyn över åtgärderna för anläggande av plantbestånd. Enligt gällande skogslag ska åtgärderna för anläggande av plantbestånd slutföras inom tre år från det att förnyelseavverkningen avslutades. Denna övervakas med anmälan om anläggande av plantbestånd och fältgranskning. Vid tillsynen över naturlig skogsförnyelse anses ett plantbestånd ha anlagts när plantorna anses ha förutsättningar att utvecklas till ett utvecklingsdugligt plantbestånd. Även om skogsförnyelseskyldigheten är i kraft efter att anläggningsåtgärderna vidtagits tills plantbeståndet är 1,3 meter högt, har tillsynen i huvudsak riktats mot anläggningsåtgärderna. Med tanke på plantbeståndets utveckling är det dock centralt att eftervården sköts i ett tidigt skede. Det är enligt utskottet nödvändigt att förutom tillsynen över att förnyelseskyldigheten fullgjorts rikta större uppmärksamhet mot plantbeståndens utveckling.

Enligt förslaget ska bestämmelsen om den förnyelseskyldighet som följer på förnyelseav-

verkning preciseras. Enligt den föreslagna 5 a § 1 mom. ska avslutad förnyelseavverkning medföra en skyldighet att förnya skogen. En förnyelseavverkning ska anses vara avslutad när drivningen har lett till att det har uppkommit ett kalhygge på mer än 0,3 hektar på behandlingsområdet. Förnyelseskyldigheten är fullgjord när ett plantbestånd har åstadkommit på området på det sätt som föreskrivs i 8 §.

Utskottet noterar att en förnyelseskyldighet inte uppstår på ett sammanhängande avverkningsområde som understiger 0,3 hektar. Om flera avverkningar på mindre än 0,3 hektar utförs på behandlingsområdet och det mellanliggande trädbeståndet är enhetligt till sin åldersstruktur, ska bestämmelserna i 5 § i lagförslaget tillämpas. Det är då fråga om beståndsvårdande avverkning och inte förnyelseavverkning.

De undantagsfall enligt 5 a § 2 mom. då förnyelseavverkning inte medför förnyelseskyldighet är enligt utskottet viktiga. Dessa är dikade torvmarker som är lågproduktiva med avseende på virkesproduktion och områden med ursprungligen öppen torvmark eller torvmarker med glest trädbestånd eller skogliga vårdbiotoper. Det är enligt utskottet värt att notera att återställandet av en skoglig vårdbiotop ofta främjar både naturens mångfald och viltvårdsmål, bl.a. genom att livsmiljöerna för skogshönsfåglar blir mångsidigare. Dessutom ingår återställande bland åtgärderna i Finlands handlingsprogram för bevarande och hållbart nyttjande av biologisk mångfald för 2013—2020. Med lågproduktiv torvmark avses i förslaget sådana dikade torvmarker där den årliga tillväxten av stamvirke är mindre än en kubikmeter fast mått per hektar. Dessa är lågavkastande tvinmarker eller impediment, där man för närvarande inte kan utföra drivning som ger ekonomisk avkastning. Även om man inte har för avsikt att förnya området för skogsodling, anser utskottet att det är viktigt att man lämnar kvar ett trädbestånd som främjar biologisk mångfald på behandlingsområdet vid förnyelseavverkning på lågproduktiva dikade torvmarker. Förslaget gör det möjligt att återställa torvmarksnaturen på områden som inte har omvandlats till skogsmark.

Avverkarens och planerarens ansvar

Utskottet konstaterar att den bestämmelse i 7 § 2 mom. som definierade avverkaren inte längre ingår i 7 § utan utgör en egen definition i 2 a § 7 punkten. Enligt den avses med avverkare markägaren eller, när avverkningsrätten har överlåtit till någon annan, den som innehar rätten. Utskottet noterar att det finska begreppet "hakkuoikeuden haltija" avser detsamma som det inom skogsbranschen etablerade "hakkuoikeuden omistaja"; på svenska används i bägge fallen "innehavare av avverkningsrätt".

Utskottet noterar också att den gällande 7 § enligt förslaget ska kompletteras. Ansvaret för avverkningsrätten ändras enligt det föreslagna 2 mom. så att det utöver den som innehar avverkningsrätten också omfattar den som utarbetat stämplingsplanen. Genom ändringen beaktas också det ansvar som den som utarbetat stämplingsplanen har för att planen är laglig. Det konstateras i motiveringen till propositionen att det också i förarbetena till den gällande skogslagen har framförts att ansvaret kan riktas mot den som planerar stämplingsplanen. Ordalydelsen i lagen har emellertid inte gjort en sådan tolkning möjlig. Enligt motiveringen förblir de grundläggande principerna för ansvarsfrågorna trots det oförändrade. När man bedömer vilket ansvar avverkningsrättens innehavare och planeraren har är det fråga om en helhetsprövning i varje enskilt fall. Om avverkningsavtalet åtföljs av en stämplingsplan som styr avverkningsrätten och som innehåller uppgifter om planerade avverkningsåtgärder indelade enligt avverkningsåtgärdsplaner och i form av avgränsningar på en karta anger de särskilt viktiga livsmiljöer enligt 10 § 2 mom. i skogslagen som är kända, ansvarar enligt det föreslagna 7 § 2 mom. den som utarbetat stämplingsplanen för att planen följer bestämmelserna i skogslagen. Enligt den föreslagna bestämmelsen tar den som utarbetat stämplingsplanen på sig ansvaret genom att underteckna planen eller genom något annat bekräftelseförfarande. Med det sistnämnda avses till exempel en stämplingsplan som planeraren levererar i elektronisk form. Utskottet anser det vara viktigt att det kan utfärdas närmare be-

stämmelser om stämplingsplanens innehåll genom förordning av statsrådet.

Utskottet noterar att det inte heller i fortsättningen ska regleras avtalsbaserade privaträttsliga relationer mellan innehavaren av avverkningsrätten och markägaren genom skogslagen. Innehållet i ett privaträttsligt avtal kan trots det i enskilda fall påverka bedömningen av mot vem ansvaret enligt skogslagen borde riktas. Det konstateras också i motiveringen att avsikten inte heller är att reglera avtalsbaserade privaträttsliga relationer mellan innehavaren av avverkningsrätten och entreprenörer som denne anlitar. Innehavaren av avverkningsrätten kan naturligtvis inte överföra sitt ansvar enligt skogslagen vidare, till exempel på en entreprenör som han eller hon anlitar.

Att fullgöra förnyelseskyldigheten

Enligt 8 § 4 mom. i lagförslaget ska anläggningsåtgärderna för att åstadkomma ett plantbestånd slutföras inom tre år efter det att den drivning som medför skyldigheten har avslutats. Bestämmelsen motsvarar regleringen i 8 § den gällande skogslagen.

Utskottet konstaterar att ett av målen i regeringsprogrammet är att förbättra tillgången på virke genom att skogslagstiftningen reformeras på ett sätt som sporrar till att sköta skogen och främjar ett långsiktigt skogsbruk. Utskottet betonar, precis som regeringsprogrammet, betydelsen av tidsfrister och första gallring när det gäller att åstadkomma ett utvecklingsdugligt plantbestånd.

Enligt utskottet är propositionens förslag att tidsfristen börjar löpa genast efter det att drivningen avslutats mycket viktigt. Detta uppmuntrar till att omedelbart vidta anläggningsåtgärder, både vid naturlig förnyelse och skogsodling. Skyldigheten kan då fullgöras på ett kostnadseffektivt sätt.

Utskottet konstaterar att den genomsnittliga höjden på plantor som uppfyller villkoren för en fullgjord förnyelseskyldighet enligt 8 § 1 mom. i lagförslaget är 0,4 meter. Efter ändringen används inte längre 1,3 meter som definition på ett utvecklingsdugligt plantbestånd. Utskottet kon-

staterar att den föreslagna ändringen i praktiken förkortar markägarens skyldighet att sköta eftervården efter plantsättningen. Det framgår också av momentet att en förnyelseskyldighet är fullgjord när ett plantbestånd åstadkommit på behandlingsområdet. Det ska beroende på områdets geografiska läge åstadkommas senast inom 10-25 år efter det att den drivning som gett upphov till skyldigheten avslutats. Ett plantbestånd har åstadkommit när det växer tillräckligt tätt, plantorna är jämnt fördelade, deras genomsnittliga höjd är 0,4 meter och deras utveckling inte är omedelbart hotad av annan vegetation. Utskottet anser det vara nödvändigt med samma tidsgräns för förnyelseskyldigheten både vid naturlig förnyelse och vid skogsodling.

För att ett barrträdsdominerat plantbestånd ska bevaras som sådant krävs det att rotskott och frösådda lövträd inte får nå den genomsnittliga höjden för de odlade plantorna. I expertutredning till utlåtandet har det konstaterats att kravet på 0,4 meter som genomsnittlig höjd på ett utvecklingsdugligt plantbestånd inte garanterar att planterade bestånd bevaras som barrträdsdominerade. Utan skötsel blir de lövträdsdominerade, med glasbjörk som vuxit från rotskott som dominerande träslag. Enligt utredningen krävs det en genomsnittlig höjd på 0,7 meter för att ett granbestånd ska vara utvecklingsdugligt. Utskottet föreslås i detaljmotiveringen till betänkandet att föreslå att bestämmelsen ändras så att det krävs en genomsnittlig planthöjd på 0,5 meter. Utskottet kräver dessutom bestämmelser på lägre nivå för att säkerställa att inte rotskott och frösådda lövträd får uppnå den genomsnittliga planthöjden i barrträdsdominerade plantbestånd, exempelvis i granbestånd. (*Utskottets förslag till uttalande 1*).

Av det som sägs ovan framgår att förnyelse kan enligt förslaget kan genomföras både genom odling och genom naturlig förnyelse. Möjligheten att använda naturlig förnyelse kopplas i förslaget till sådana förhållanden där naturlig förnyelse kan anses ha förutsättningar att lyckas. I detta avseende ändras inte nuvarande praxis. Utskottet understryker att det ska råda sådana förhållanden på behandlingsområdet som möj-

liggör uppkomsten av plantor, om naturlig förnyelse används. Området ska utifrån trädbeståndet, marken och ytvegetationen enligt en förhandsbedömning ha tillräckliga förutsättningar för att naturligt plantmaterial ska bildas.

Utskottet hänvisar till det som redan konstaterades, dvs. att förnyelseskyldigheten utgör grunden för tryggandet av ett hållbart skogsbruk och för den framtida tillgången på gagnvirke. Utskottet understryker i synnerhet anläggningsåtgärdernas betydelse vid förnyelsen, alltså utöver odling också röjning av träd och buskar som stör plantbeståndets tillväxt, gräsbekämpning samt markberedning och reglering av vattenhushållningen. Avsikten är att bestämmelserna om finansieringen av ett hållbart skogsbruk ska främja en förbättring av plantbeståndets tillstånd. Skogsägarna är skyldiga att se till att åstadkomma ett sådant plantbestånd som avses i lagen.

Att bevara mångfalden samt särskilt viktiga livsmiljöer

Det föreskrivs redan i 10 § 1 mom. i den gällande skogslagen att skogarna ska skötas och användas så att de allmänna förutsättningarna för bevarande av livsmiljöer som är utmärkande för skogarnas biologiska mångfald tryggas. Propositionens syfte att förtydliga och precisera definitionen av särskilt viktiga livsmiljöer i skogslagen är trots det på sin plats. Förteckningen över områden har utökats med deras särdrag med tanke på identifiering och särskilda naturvärden. Regeringen har i propositionen också sett över förteckningen över särskilt viktiga livsmiljöer och lyft upp regleringen av vilka åtgärder som är tillåtna till lagnivå. Utöver de nuvarande områdena föreslås det att förteckningen ska omfatta källkärr som hör till ört- och gräskärren samt skogsfräken- och hjortrongrankärr som hör till de egentliga kärren. Dessutom tas också brunmossar i landskapet Lappland med i förteckningen.

Med hänvisning till miljöutskottets utlåtande ökar det faktum att dessa nya områden tas in i förteckningen i skogslagen förutsättningarna för att torvmarksmiljöer i naturtillstånd eller ett tillstånd som påminner om detta ska kunna beva-

ras. Att identifiera de olika områdena är i praktiken inte alltid lätt på grund av att de bildar mosaiker bestående av sammanhängande små formationer. Utskottet understryker vikten av god utbildning och ändamålsenliga anvisningar för en korrekt identifiering och avgränsning av områdets naturvärden.

Utskottet konstaterar att det med avseende på rättsskyddet för avverkarerna och den som utarbetar stämplingsplanen är centralt att de särskilt viktiga livsmiljöerna är mera definieras så klart och entydigt som möjligt i skogslagen. Merparten av de skogsförseelser som hänför sig till områden enligt i 10 § i den gällande skogslagen har enligt undersökningar skett oavsiktligt, så förutom att aktörernas rättsskydd förbättras garanterar mera exakta definitioner också att värdefulla livsmiljöer bevaras. De sakkomplex som gäller definitionerna av dessa objekt och som ingår i 17 § i statsrådets förordning om hållbar skötsel och användning av skog lyfts upp på lagnivå.

Enligt 10 § 3 mom. i lagförslaget ska de särskilt viktiga livsmiljöerna vara små områden eller områden av mindre betydelse i skogsbrukshänseende. Dessa kriterier för livsmiljöer föreslås bli kopplade till undantagslov enligt 11 § i skogslagen genom bestämmelserna i momentet.

Utskottet noterar att definitionen av livsmiljöerna enligt motiveringen till 10 § 3 mom. är avsedd att följa gällande praxis när det gäller att definiera arealen för livsmiljöer. Det förutsätts i 2 mom. att livsmiljöerna ska vara områden som avviker tydligt från den omkringliggande skogsnaturen. Större, sammanhängande områden kan därmed inte i sin helhet betraktas som sådana områden av mindre ekonomisk betydelse som avses i förslaget. Inte heller kriteriet att området ska avvika tydligt från den omkringliggande skogsnaturen uppfylls när det är fråga om större, sammanhängande områden. Man frångår därmed inte nuvarande praxis i fråga om trädfattiga myrar på impediment eller tvinmark, vilket också konstateras i propositionen.

Utskottet uppskattar långsiktigheten i tolkningen av vad som är sådana områden som avses i 10 § i skogslagen. Nuvarande praxis kommer inte i något avseende att frångås i fråga om sand-

fält, berg i dagen, stenbunden mark och trädfattiga myrar på impediment eller tvinmark i Norra Finland. Utskottet hänvisar till detaljmotiveringen där det konstateras att avsikten med definitionen inte är att ändra den gällande praxisen eller minska antalet eller arealen för nuvarande särskilt viktiga livsmiljöer.

För att det ursprungliga syftet med den nuvarande skogslagen ska nås och bestämmelserna preciseras föreslås det att en ny 10 a § ska fogas till skogslagen. Paragrafen innehåller allmänna principer för och förbjudna åtgärder i särskilt viktiga livsmiljöer enligt skogslagen. Utskottet noterar att lagförslaget inte egentligen ändrar den praxis som de nuvarande bestämmelserna tillåter. Denna regleras i 19 § i statsrådets förordning om hållbar skötsel och användning av skog.

Det är nödvändigt att de allmänna principerna för behandlingen i enlighet med 10 a § dessutom har preciserats med bestämmelser om specifik behandling för vissa livsmiljöer för att de särdrag som ska tryggas i dessa inte ska riskeras genom åtgärder som inte lämpar sig för dem. Dessa bestämmelser ingår i 10 b § i lagförslaget.

Undantagslov

Om fullgörande av skyldigheten att bevara särskilt viktiga livsmiljöer leder till minskad skogsavkastning eller annat ekonomiskt bortfall, som inte är ringa, för markägaren eller den som innehar besittningsrätten eller någon annan sådan särskild rättighet, skall skogscentralen enligt 11 § i gällande skogslag på ansökan av de parter som avses ovan bevilja tillstånd att handha skötseln och användningen på ett sådant sätt att bortfallet blir ringa för den som saken gäller.

Utskottet konstaterar att det föreslås en ändring av det refererade momentet så att de situationer som ger möjlighet till undantagslov är kopplade till fullgörandet av skyldigheterna eller iakttagande av begränsningar enligt 10 a och 10 b § som leder till minskad skogsavkastning eller annat ekonomiskt bortfall eller annan ekonomisk skada som inte är ringa. Dessutom föreslås det i stället för det nuvarande 2 mom. ett nytt 2 mom. där det anges vad som ska anses vara ett

ringa ekonomiskt bortfall. Bortfallet ska anses vara ringa när det ekonomiska bortfallet till följd av inskränkningar i användningen av områden enligt 10 § är mindre än fyra procent av värdet på det marknadsdugliga trädbeståndet på den skogsfastighet för undantagslovssökanden där behandlingsområdet ligger eller mindre än 4000 euro.

Utskottet noterar att den föreslagna definitionen i 10 § av ringa ekonomiskt bortfall i huvudsak motsvarar den nuvarande tolkningen av skogslagen; denna tolkning är härledd ur gränsvärdet för beviljande av miljöstöd enligt lagen om finansiering av hållbart skogsbruk (1094/1996). Gränsvärdet fastställs i 3 § i jord- och skogsbruksministeriets beslut om miljöstöd för skogsbruket (144/2000). Miljöstöd kan beviljas om avverkningsvärdet av den skog som ansökan om miljöstöd gäller överstiger 4 000 euro eller fyra procent av avverkningsvärdet av samtliga skogar som sökanden äger i samma kommun. Av dessa alternativ används enligt nuvarande praxis det avverkningsvärde som är lägre för sökanden. Bortfall under detta gränsvärde har ansetts vara ringa, så varken miljöstöd eller undantagslov har kunnat beviljas. Det anses enligt propositionen nödvändigt att föreskriva om denna praxis i skogslagen, för att det på det sätt som grundlagen förutsätter ska föreskrivas genom lag om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter samt om tryggnad av egendomsskyddet.

När beslut om undantagslov fattas och det ekonomiska bortfallet i anslutning därtill uppskattas ska det i fortsättningen beaktas de sammanlagda konsekvenserna av inskränkningar i behandlingen i alla särskilt viktiga livsmiljöer på skogsfastigheten, för att en helhet som består av flera små särskilt viktiga livsmiljöer inte ska äventyra skyddet för markägarens egendom oskäligt. Behandlingsområdet är i praktiken ofta mindre än skogsfastigheten och således blir de livsmiljöer som finns utanför behandlingsområdet beaktade i sammanhanget. Utskottet understryker att det förutsätts att regionenheterna har tillräckliga resurser för att utreda alla särskilt viktiga livsmiljöer och ingå de avtal om miljö-

stöd som eventuellt ska upprättas med stöd av utredningarna.

Enligt förslaget ska det ekonomiska bortfallet granskas enligt skogsfastighet till skillnad från den nuvarande kommunvisa granskningen. Ändringen som gäller granskningsområdet förtydligar och förenklar administrativt regionenhetens arbete när undantagslovsbeslut fattas, menar utskottet.

I en utredning till utskottet har det påpekats att skogsfastigheten i praktiken ofta är större än behandlingsområdet. Ändringen sänker tröskeln för att få undantagslov i situationer där fyraprocentvärdet nås eller där markägaren har flera skogsfastigheter i samma kommun. En skogslägenhetspecifik granskning leder också till att skogsägare som har flera skogsfastigheter i samma kommun med avvikelser från nuläget kan tvingas utvärdera ett ringa ekonomiskt bortfall flera gånger (under förutsättning att det på flera av dessa skogsfastigheter finns områden enligt 10 § där tröskeln för ringa bortfall överskrids). Enligt utredning är det svårt att bedöma den exakta omfattningen av vilka konsekvenser ändringen kommer att få, eftersom det inte finns någon uppgift om andelen skogsägare som har flera skogsfastigheter i samma kommun. Utskottet förutsätter att konsekvenserna av ändringen i detta avseende ska utredas (*Utskottets förslag till uttalande 2*).

Den andra ändringen som skiljer sig från det nuvarande är att avverkningsvärdet, som används vid uträkningen av tröskelvärdet på fyra procent, ska bytas ut mot marknadsdugligt trädbestånd. Detta höjer tröskeln för undantagslov i sådana situationer där det är fråga om fyraprocentvärdet. Det framgår av en utredning att detta i praktiken leder till att det alternativa gränsvärdet i euro oftare än för närvarande kommer att användas som tröskelvärdet för ringa ekonomiskt bortfall, eftersom det är det alternativ som är mera gynnsamt för skogsägaren som ska tillämpas. En mera detaljerad reglering av behandlingen av områden som avses i 10 § i skogslagen minskar också skogsägarnas ekonomiska förluster och behovet av undantagslov. Bestämmelserna om behandlingen av livsmiljö-

er har hittills varit oklara, och behandling som bevarar särdragen hos en livsmiljö har i praktiken inte förekommit alls.

Avslutningsvis

Utskottet konstaterar att det aktuella förslaget innebär betydande ändringar av skogslagen. De bestämmelser som föreslås i propositionen innehåller bl.a. ändringar i fråga om skogsodlingsmetoder och utökar förteckningen över särskilt viktiga livsmiljöer. Utskottet anser det vara nödvändigt att informera effektivt om ändringarna i skogslagen och att utbildning och rådgivning i allt väsentligt ordnas. Konsekvenserna av lagen måste också bevakas och vid behov måste åtgärder vidtas för att ändra lagen.

Sammantaget anser utskottet propositionen vara behövlig och angelägen. Utskottet tillstyrker lagförslagen, men med följande kommentarer och ändringsförslag.

Detaljmotivering

1. Lag om ändring av skogslagen

5 b §. Avverkning på särskilda områden. Utskottet konstaterar att bestämmelsen motsvarar 6 § i gällande skogslag, men i sista meningen i 2 mom. finns ett tillägg. För att tillägget ska vara konsekvent och kunna bidra till tillsynen över att lagen följs, föreslås utskottet att meningen fogas till lagen i form av ett nytt 3 mom.

8 §. Att fullgöra förnyelseskyldigheten. Med hänvisning till vad som sagts i de allmänna motiven till betänkandet föreslår utskottet att 1 mom. ändras så att den genomsnittliga höjden på plantorna i ett utvecklingsdugligt bestånd ska vara 0,5 meter.

11 §. Undantagslov. Utskottet konstaterar att det inte anges vad som ska vara ringa ekonomisk betydelse i den gällande skogslagen. Det är viktigt med tanke på beviljande av undantagslov att ange en gräns för detta. Det konstateras i motiveringen till propositionen att den gräns som föreslås i lagen i huvudsak motsvarar nu gällan-

de tolkning. Det framgår av de allmänna motiven ovan att de ändringar som föreslås i paragrafen kommer att sänka tröskeln för undantagslov, medan de i andra höjer tröskeln. Enligt utskottet ska bortfallet anses vara ringa när det ekonomiska bortfallet till följd av inskränkningar i användningen av områden enligt 10 § är mindre än 4 procent av värdet på det marknadsdugliga trädbeståndet på den skogsfastighet för undantagslovssökanden där behandlingsområdet ligger eller mindre än 3 000 euro. Utskottet föreslår därför en ändring i 3 mom.

14 §. Anmälan om användning av skog Av en utredning till utskottet har det framgått att anvisningarna för tolkningen av hur nödvändigt det är att lämna in en anmälan om användning av skog inte är helt klara och entydiga när det gäller skogsvård i kantlinjer intill kraftledning och järnvägslinjer. I förslaget till skogslag reds frågan ut i fråga om kraftledningarna genom att tillåta undantag från anmälan för vissa metoder för skogsvård i kantlinjer intill elledningar. Detta förfarande används redan i fråga om järnvägslinjer. Det ändringsförslag som ingår i propositionen anses också stöda gällande tolkning i fråga om järnvägslinjer, även om dessa inte nämns i den föreslagna bestämmelsen. Utskottet föreslår ändå för tydlighetens skull att ett omnämnande av järnvägslinjer ska tas in i 3 mom.3 punkten. Utskottet konstaterar dessutom att sådana förfaranden för avverkning i kantzoner intill kraftledning och väglinjer måste främjas där skogsägaren och de ansvariga för ledningar och linjer kommer överens sinsemellan om hur kostnaderna för skogsvården ska fördelas.

Utskottet konstaterar att paragrafen innehåller en felaktig hänvisning till lagen om bekämpning av skogsskador som inte har noterats i samband med beredningen av propositionen. Den ursprungliga avsikten med 5 mom. var att göra det lättare att inleda drivning efter omfattande vind- eller andra skogsskador för att skadornas utbredning och följdskador (insektskador) ska bli så små som möjligt. Om hänvisningen till 2 § 2 punkten i lagen om bekämpning av skogsskador får kvarstå i bestämmelsen, blir ett undantags-

förfarande enligt 14 § 5 mom. möjligt endast i fråga om skador som beror på insekts- och svampangrepp, trots att det är just omnämmandet av vindskadorna som är väsentligt. Utskottet föreslår att hänvisningen till 2 § 2 punkten i lagen om bekämpning av skogsskador stryks i momentet.

23 §. Ändringssökande. Utifrån en utredning anser utskottet att det är skäl att omformulera bestämmelsen om besvärstillstånd i 3 mom. Också sakägarens rätt att söka ändring bör framgå av bestämmelsen. Alla parter ska samma möjligheter att söka ändring. Utskottet föreslår att formuleringen i momentet preciseras.

I ärenden där en part måste beviljas besvärstillstånd för att få söka ändring ska detta också gälla skogscentralen.

Ikraftträdelsebestämmelsen Utskottet konstaterar att de anläggningsåtgärder som infördes i skogslagen genom den ändring som trädde i kraft 2011 måste genomföras inom tre år. Enligt övergångsbestämmelserna i ändringen ska en

skogsägare som inlett en förnyelseavverkning i december 2010 rätt att genomföra anläggningsåtgärderna inom fem år från den tidpunkt då avverkningen inleddes. En skogsägare kan i praktiken ha möjlighet att genomföra anläggningsåtgärder fram till 2015. Om övergångsbestämmelsen inte ändras kan en skogsägare handla mot den skyldighet som föreslås i propositionen genom att agera på det sätt som var möjligt enligt den övergångsbestämmelse som ingår i den förra ändringen av skogslagen. Utskottet föreslår ett tillägg till 3 mom. som rättar till detta missförhållande.

Utskottets förslag till beslut

Riksdagen

godkänner lagförslag 2 utan ändringar,

godkänner lagförslag 1 med ändringar (Utskottets ändringsförslag) och

godkänner två uttalanden (Utskottets förslag till uttalanden).

1.

Lag

om ändring av skogslagen

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i skogslagen (1093/1996) 4, 14 a och 17 §, av dem 4 § sådan den lyder i lag 822/2010 och 14 a § sådan den lyder i lagarna 1224/1998 och 822/2010,

ändras 2 §, 3 § 3 mom. och 4 a §, rubriken för 2 kap., 5, 5 a, 5 b, 6—8, 8 a, 9—14, 14 c och 15 §, 16 § 1 mom., 18 § 2 mom., 20 § 1 och 3 mom. och 23, 23 a, 25 och 25 a §,

av dem 2 § sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 137/1999 och 822/2010, 3 § 3 mom., 4 a, 5, 5 a, 5 b, 8 a, 13 och 14 §, 18 § 2 mom., 20 § 1 mom. och 25 § sådana de lyder i lag 822/2010, 8 och 15 § sådana de lyder delvis ändrade i lagarna 315/2007 och 822/2010, 9 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 1224/1998, 10 och 11 § sådana de lyder delvis ändrade i lag 822/2010, 12 § sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 315/2007 och 822/2010, 14 c § sådan den lyder i lag 522/2004, 16 § 1 mom., 20 § 3 mom., 23 och 25 a § sådana de lyder i lag 315/2007 och 23 a § sådan den lyder i lag 1224/1998, och

fogas till lagen nya 2 a, 7 a, 10 a och 10 b §, till 18 §, sådan den lyder i lagarna 520/2002, 552/2004 och 822/2010, ett nytt 3 mom. och till lagen en ny 26 §, i stället för den 26 § som upphävts i 6 kap. genom lag 822/2010, som följer:

2, 2 a, 3, 4 a §
(Som i RP)

2 kap.

Drivning och skogsförnyelse

5, 5 a §
(Som i RP)

5 b §

Avverkning på särskilda områden

(1 mom. som i RP)

Skog som används till forskning, undervisning eller något annat särskilt ändamål får behandlas på det sätt som användningsändamålet förutsätter. (*Utesl.*)

Åtgärderna på behandlingsområdet i ett särskilt område och motiveringen till dem ska framgå av anmälan om användning av skog. (Nytt 3 mom.)

6, 7, 7 a §
(Som i RP)

8 §

Att fullgöra förnyelseskyldigheten

En förnyelseskyldighet är fullgjord när ett plantbestånd åstadkommits på behandlingsområdet. Det ska beroende på områdets geografiska läge åstadkommas senast inom 10—25 år efter det att den drivning som gett upphov till skyldigheten avslutats. Ett plantbestånd ska anses ha åstadkommits när det växer tillräckligt tätt, plantorna är jämnt fördelade, deras genomsnittliga höjd är 0,5 meter och deras utveckling inte är omedelbart hotad av annan vegetation.

(2—5 mom. som i RP)

8 a och 9 §
(Som i RP)

3 kap.

Tryggande av skogsnaturens mångfald

10, 10 a, 10 b §
(Som i RP)

11 §

Undantagslov

(1 mom. som i RP)

Bortfallet ska anses vara ringa när det ekonomiska bortfallet till följd av inskränkningar i användningen av områden enligt 10 § är mindre än fyra procent av värdet på det marknadsdugliga trädbeståndet på den skogsfastighet för den som söker om undantagslov där behandlingsområdet ligger eller mindre än 3 000 euro.

(3—4 mom. som i RP)

14 §

Anmälan om användning av skog

(1 mom. som i RP)

Anmälan om användning av skog behöver dock inte göras i fråga om följande avverkningar om de inte omfattar en särskilt viktig livsmiljö enligt 10 § 2 mom.:

(1 och 2 punkten som i RP)

3) avverkning i kantzoner till kraftledningar och järnvägslinjer, avverkning vid dikes-, vattenlednings- eller avloppslinjer och avverkning i liten omfattning vid väglinjer, kraftledningar eller andra motsvarande linjer.

(3 och 4 mom. som i RP)

Om det är fråga om omfattande skogsskador som gett upphov till betydande skada av levande trädbestånd (*Utesl.*) behöver undantag enligt 4

mom. som krävs för anmälan om användning av skog inte sökas, såvida det inte är fråga om en särskilt viktig livsmiljö enligt 10 § 2 mom. Skogscentralen ska i så fall anvisa skadeområdet, och på det behandlingsområde som anmälan gäller ska i huvudsak träd som fallit, skadats eller dött till följd av skogsskadorna drivas.

(6 mom. som i RP)

14 c, 15, 16, 18, 20 §
(Som i RP)

6 kap.

Särskilda stadganden

23 §

Ändringssökande

(1 och 2 mom. som i RP)

Ändring i förvaltningsdomstolens beslut får sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd. Skogscentralen har rätt att söka ändring hos förvaltningsdomstolen, om förvaltningsdomstolen har ändrat eller upphävt skogscentralens eller Landsbygdsverkets beslut.

23 a, 25, 25 a, 26 §
(Som i RP)

(1 och 2 mom. som i RP)

För avverkning som inletts före ikraftträdandet och förnyelseskyldighet som uppkommit till följd av den gäller dock skyldigheten enligt 8 §. Om förnyelseavverkningen inletts före 2011, ska dock den lagstiftning som gällde 2010 tillämpas på slutförandet av de anläggningsåtgärder som hänför sig till avverkningen.

(4 och 5 mom. som i RP)

Utskottets förslag till uttalanden

1. *Riksdagen kräver bestämmelser på lägre nivå för att säkerställa att inte rot-skott och frösådda lövträd får uppnå den genomsnittliga planthöjden i barrträdsdominerade plantbestånd, exempelvis i granbestånd.*

2. *Riksdagen kräver att konsekvenserna av en övergång från en granskning baserad på placeringskommun till en granskning baserad på skogsfastighet i enlighet med 11 § vid bedömningen av det ekonomiska bortfallet för markägaren eller den som innehar besittningsrätten eller någon annan sådan särskild rättighet ska utredas.*

Helsingfors den 29 november 2013

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Jari Leppä /cent
vordf. Lauri Heikkilä /saf
medl. Thomas Blomqvist /sv
Markku Eestilä /saml
Satu Haapanen /gröna
Lasse Hautala /cent
Reijo Hongisto /saf
Anne Kalmari /cent
Timo V. Korhonen /cent

Pirkko Mattila /saf
Jari Myllykoski /vänst (delvis)
Kari Rajamäki /sd
Janne Sankelo /saml
Arto Satonen /saml
Katja Taimela /sd
Tytti Tuppurainen /sd
ers. Eero Suutari /saml.

Sekreterare var

utskottsråd Carl Selenius.

RESERVATION

Motivering

I propositionen föreslås det att både skogslagen och strafflagen ändras. Det föreslås dessutom att propositionen preciserar vissa bestämmelser och skyldigheter som gäller lagens tillämpningsområde. Det föreslås också vissa preciseringar av teknisk natur.

Det är för det första fråga om ett stort lagpaket där syftet är att bättre beakta responsen från skogsägarna och genom ändringen ge dem större valfrihet när det gäller att vårda sin egendom. För det andra är syftet att bättre svara på förändringarna i omvärlden och ändrade värden och mål. Samtidigt gör detta att skogsägarnas ansvar ökar.

I 10 § i lagförslaget preciseras definitionen av särskilt viktiga livsmiljöer och de skogsbehandlingsåtgärder som är tillåtna. Det föreslås att källkärr, skogsfräken- och hjortronkärr och brunmossor i Lappland ska införas i förteckningen över livsmiljöer. I bedömningen av vilka naturtyper som är hotade konstateras att skogsfräken- och hjortronkärren ofta förekommer i mosaiker i små formationer bland andra typer av skogskärr, vilket gör att det är svårt att avgränsa olika undertyper. När det gäller skogsägarnas rättsskydd har man ansett det betydelsefullt att de särskilt viktiga livsmiljöerna omfattar sådana

områden som utan svårighet kan kännas igen utan avgränsning i terrängen. Att skogsfräken- och hjortronkärren införs i förteckningen i skogslagen hotar inte bara skogsägarnas utan också skogshushållningsaktörernas rättsskydd. På grund av oklarheterna när det gäller att känna igen och avgränsa skogsfräken- och hjortronkärren och brunkärren och deras mosaikartade förekomst bör de inte ingå i förteckningen över viktiga livsmiljöer.

Slutligen vill vi som utskottsgrupp att särskild vikt läggs vid den gräns för ersättning för så kallat ringa ekonomiskt bortfall för marknadsdugligt virke i en värdefull livsmiljö, som enligt lagförslaget går vid 4 000 euro. Vi anser att gränsen har satts för högt och föreslår att den ska sänkas till 500 euro. Vi motiverar vår ståndpunkt med att modellen, om den genomförs på detta sätt, bättre kompenserar ett eventuellt inkomstbortfall för markägaren.

Förslaget

Vi föreslår

*att lagförslaget godkänns enligt betänkandet men 10 och 11 § med följande ändringar (**Reservationens ändringsförslag**).*

1.

3 kap.

Tryggande av skogsnaturens mångfald

10 §

Att bevara mångfalden samt särskilt viktiga livs-

miljöer

(1 mom. som i RP)

Livsmiljöer som är särskilt viktiga för mångfalden är områden i naturtillstånd eller ett tillstånd som påminner om detta, när de avviker

tydligt från den omkringliggande skogsnaturen.
De särdrag som områdena kännetecknas av är

(1 punkten som i RP)

2) följande i a—e-punkterna angivna torv-
marksmiljöer när de gemensamt kännetecknas
av vattenhushållning i naturtillstånd eller ett till-
stånd som påminner om detta:

(a) som i RP)

(b och c punkten (*Utesl.*))

(b och c punkten som d och e i RP)

(3—7 punkten som i RP)

(3 och 4 mom. som i RP)

11 §

Undantagslov

(1 mom. som i RP)

Bortfallet ska anses vara ringa när det ekono-
miska bortfallet till följd av inskränkningar i an-
vändningen av områden enligt 10 § är mindre än
fyra procent av värdet på det marknadsdugliga
trädbeståndet på den skogsfastighet för den som
söker om undantagslov där behandlingsområdet
ligger eller mindre än 500 euro.

(3 och 4 mom. som i RP)

Helsingfors den 29 november 2013

Lauri Heikkilä /saf
Reijo Hongisto /saf
Pirkko Mattila /saf
Jari Leppä /cent

Lasse Hautala /cent
Anne Kalmari /cent
Timo V. Korhonen /cent